

Alegat. 78.

Sprawozdanie

Komisji prawniczej nad wnioskiem Wydziału krajowego względem przeniesienia siedziby c. k. Sądu powiatowego z Podbuża do Borysławia i nad prośbami gmin Borysławia, Uroża i Podmanasterek do tego wniosku się odnoszącemi.

Prośba wniesiona przez gminy i obszary dworskie Uroż, Łopuszna, Podmanasterek, Manasterzec wielki, Winniki, Łukawica i Stopnica do Wysokiego Sejmu 2 października 1878, L. 499/s., o wyłączenie takowych z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Podbużu, o przyłączenie do c. k. miejsko-delegowanego Sądu powiatowego w Samborze, pomimo przygotowanego przez komisję prawniczą sprawozdania przychylnego do życzeń tych miejscowości, nie była przez Wysoki Sejm załatwioną z powodu zamknięcia sesji sejmowej w roku 1878 i została przesłaną uchwałą Wysokiego Sejmu z 19 października 1878 Wydziałowi krajowemu do załatwienia.

Wydział krajowy, stosując się do tego polecenia, a nadto otrzymawszy także prośby gminy Zdzianny czyli Zdianny, tudzież Świdnika o wyłączenie takowych z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Podbużu, a przyłączenie pierwszej do c. k. Sądu powiatowego w Starémieście, ostatniej zaś do c. k. Sądu powiatowego w Turce, zarządził w tej sprawie dochodzenie i wybrał zdanie Rad powiatowych w Samborze, Drohobyczy, Starémieście i Turce, zwracając przytém uwagę Rady powiatowej w Samborze na to, że w razie oddzielenia z okręgu Sądu powiatowego w Podbużu tych miejscowości, które się tego domagają, istnienie tamże Sądu powiatowego stać się może zbyt niemożliwem.

Rada powiatowa w Samborze zażądała od Rad gminnych, które wniosły do Wysokiego Sejmu petycję wspomnianą z 2 października 1878, L. 499/s., na podstawie zapadłych uchwał tych Rad gminnych, nie tylko oświadczyła się za tém, ażeby gminy Uroż, Łopuszna, Podmanasterek, Manasterzec wielki, Łukawice i Stopnice wyłączyć z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Podbużu, a przyłączyć je do c. k. miejsko-delegowanego Sądu powiatowego w Samborze, lecz nadto uznając, że odłączenie tych miejscowości od c. k. Sądu powiatowego w Podbużu uszczupli działalność tegoż Sądu w ten sposób, iż w rzeczy samej mogłaby zachodzić wątpliwość, czyli nie należałoby takowy zwinąć,

objawiła zdanie, że byłoby rzeczą stosowną i pożądaną, ażeby siedzibę onego przeniesiono do Borysławia i by przydzielić temu Sądowi nadto inne miejscowości, z obrębu c. k. Sądu powiatowego w Drohobyczy wyłączyć się mające.

Rada powiatowa w Drohobyczy nie tylko zgodziła się z temi zapatrywaniem Rady powiatowej Samborskiej co do przeniesienia siedziby ces. król. Sądu powiatowego z Podbuża do Borysławia, ale nadto oświadczyła się za tem, ażeby gminy Świdnik i Łastówkę przyłączyć do ces. król. Sądu powiatowego i Starostwa w Turce, gminę Zdzianna do ces. król. Sądu powiatowego i Starostwa w Staremmieście, gminy Łopuszna, Manasterzec wielki i Łukawice do ces. król. miejsko-delegowanego Sądu powiatowego i Starostwa w Samborze, utrzymując, że gminy Uroż, Podmanasterek i Winniki należy pozostawić przy c. k. Starostwie i Sądzie powiatowym w Drohobyczy. Na podstawie tych oświadczeń i wobec tego, że rozporządzeniem ces. król. Ministerstwa sprawiedliwości z 9go lutego 1879, L. 17630, gmina Stopnica przydzieloną została do okręgu c. k. miejsko-delegowanego Sądu powiatowego w Samborze, uchwalił Wydział krajowy dnia 2 maja 1879 do L. 2726 wniosek do Wysokiego Sejmu, komisji prawniczej uchwałą z 8 czerwca 1880, L. 27/s. do załatwienia przekazanej, tej osnowy: ażeby w myśl § 2 ustawy z dnia 11 czerwca 1868, L. 59 D. u. p., oświadczyć c. k. Rządowi zdanie, że Wysoki Sejm zgadza się z tem, ażeby siedzibę c. k. Sądu powiatowego z Podbuża przenieść do Borysławia, miejscowość Zdziannę czyli Zdianę, tudzież Świdnik i Łastówkę jak niemniej Łopusznę, Podmanasterzec wielki, Łukawice i Winniki wyłączyć z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Podbużu, a przyłączyć miejscowość Zdziannę do c. k. Sądu powiatowego w Starem mieście, zaś miejscowości Świdnik i Łastówkę do c. k. Sądu powiatowego w Turce, a miejscowości Łopuszna, Podmanasterzec wielki, Łukawice i Winniki do c. k. miejsko-delegowanego Sądu powiatowego w Samborze i do c. k. Starostw powiatowych w tych miastach istniejących, pozostawiając miejscowości Uroż i Podmanasterek nadal przy c. k. Starostwie w Drohobyczy i przydzielając je tak jak i resztę miejscowości należących do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Podbużu przy c. k. Sądzie powiatowym do Borysławia przenieść się mającym, przedzielając nadto temuż c. k. Sądowi powiatowemu w Borysławiu następujące miejscowości, od c. k. Sądu powiatowego w Drohobyczy oddzielić się mające, a mianowicie: Borysław, Hubicze, Bania Kotowska, Popiele, Mrażnica, Schodnica, Nabujowice, Jasienica solna i Tustanowice.

Po uchwaleniu przez Wydział krajowy wniosku z 2 maja 1879 do L. 2726 przedłożyła Reprezentacja miasta Drohobycza Wydziałowi krajowemu 11 czerwca 1879 do L. 22233 zarzuty przeciw uchwale Rady powiatowej Drohobyckiej z 2 kwietnia 1879, oświadczającej się za przeniesieniem c. k. Sądu powiatowego z Podbuża do Borysławia, zaś Wydział Rady powiatowej w Drohobyczy 12 Grudnia 1879 do L. 50795 oświadczenie swoje nad tém sprzeciwieniem, obstając przy wyrzeczoném już raz zdaniu, ażeby c. k. Sąd powiatowy z Podbuża do Borysławia był przeniesionym. Oprócz tego wniosła Reprezentacja gminy Drohobycza dnia 18 grudnia 1879, do L. 51679, ponowną prośbę do Wydziału krajowego, ażeby nie uwzględnić tak życzeń gminy Borysławia o przeniesienie c. k. Sądu powiatowego z Podbuża do Borysławia, jakoteż i oświadczenia Rady powiatowej w Drohobyczy, dopiero wspomnianego.

Te prośby i sprzeciwienie były powodem, że Wydział krajowy ponownie zarządził dalsze dochodzenia i wystosował 17 lutego 1880, do L. 50795 odezwę do c. k. Prezydium wyższego Sądu krajowego we Lwowie, prosząc o objawienie zdania co do stosowności przeniesienia siedziby c. k. Sądu

powiatowego z Podbuża do Borysławia, a oraz i co do tego czyli wobec takiego stanu rzeczy, iż po wyłączeniu z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Podbużu wielu miejscowości tego wyłączenia się domagających, przy tymże c. k. Sądzie pozostałoby jedynie 13 miejscowości z łączną ludnością mieszkańców 11.758, możnaby rachować na dalsze utrzymanie c. k. Sądu powiatowego w Podbużu.

C. k. Prezydium wyższego sądu krajowego lwowskiego, odpowiadając na wspomniane wezwanie Wydziału krajowego odezwą z 8 czerwca 1880 do L. 13795, oznajmiło na podstawie jednoznacznych sprawozdań c. k. Sądów powiatowych w Drohobyczy i Podbużu, c. k. Starostw powiatowych w Drohobyczy i Samborze, tudzież c. k. Prezydium Sądu obwodowego w Samborze, że nie może podzielać zdania, ażeby przeniesienie siedziby c. k. Sądu powiatowego z Podbuża do Borysławia było odpowiednem i to dlatego, bo:

- a) tak dla mieszkańców miejscowości, obecnie do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Podbużu należących, jakoteż dla mieszkańców tych miejscowości, które obecnie należą do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Drohobyczy, które ale w skutek projektowanego przeniesienia siedziby ces. król. Sądu powiatowego z Podbuża do Borysławia, do okręgu ces. król. Sądu powiatowego w Borysławiu przydzieliłoby wypadało, zmiana taka byłaby niedogodną i krzywdzącą, a to w części z powodu odległości, w części z powodu niedogodnych środków komunikacyjnych, a w części z powodu braku wszelkich stosunków handlowych z Borysławiem.
- b) Borysław obecnie, zamiast postępować w rozwoju, idzie wstecz przeżywając kryzys tego rodzaju, że wydobywanie tamże oleju skalnego dla mniejszych producentów staje się co dzień niemożliwszém, w skutek czego cała produkcja w Borysławiu w ręce większych przedsiębiorców przejść będzie musiała, a przez usunięcie mniejszych producentów i czynności sądowe obecnie w rzeczy samej znacznie, bez wątpienia się zmniejszą.
- c) Borysław będąc od Drohobyczy jedynie o 11.4 kilometrów oddalonym a połączonym koleją żelazną, na której dziennie w lecie 5 a w zimie 2 razy pociągi osobowe kursują, jest tylko nieco odleglejszem przedmieściem Drohobyczy, z kąd do Borysławia w przeciągu 20 minut bez znacznych kosztów dostać się można.
- d) w Borysławiu z powodu wycieku gazów nieczystości i braku wody źródłanej, stosunki sanitarne są niekorzystne, które obecnie już zamożniejszych producentów zniewalają mieszkać stale w Drohobyczu;
- e) wszelkie umowy odnoszące się do przemysłu produktów w Borysławiu, zawierane bywają prawie wyłącznie w Drohobyczy z wymową dopełnienia takowych w tem mieście, a to byłoby powodem, że znaczna część spraw sądowych pozostałoby musiała przy c. k. Sądzie powiatowym w Drohobyczy, zaś spory o niewłaściwość Sądu byłyby na porządku dziennym;
- f) w Borysławiu oprócz jednego domu murowanego Israela Beer Weysmanna zresztą na umieszczenie Sądu powiatowego nieprzydatnego, nie istnieje żaden inny, któryby na ten cel mógł być użytym.

Jakkolwiek nie da się zapoznać, że Borysław, liczący stałych mieszkańców 5.300, napływem przedsiębiorców i robotników zamieszkałym jest przez osób przeszło 20.000, a nagromadzona tak znaczna liczba osób i różnorodnych interesów nie wątpliwie jest źródłem rozlicznych spraw sądowych

tak cywilnych jakoteż i karnych, które w rzeczy samej według wykazu czynności c. k. Sądu pow. w Drohobyczy temuż c. k. Sądowi bardzo znaczną dostarczają czynność, bowiem w ciągu jednego roku i to w ciągu roku 1879 przedłożono do załatwienia temuż c. k. Sądowi podań w sprawach spornych 9649, w niespornych 469, a w karnych 4000 czyli łącznie 14.118 i to w sprawach jedynie mieszkańców Borysławia dotyczących, a czynność taką poważną cyfrą podań wywołana niewątpliwie c. k. Sąd powiatowy samoistny zatrudniłby mogła, to przecież komisya prawnicza, uwzględniając powody przez c. k. Prezydum wyższego Sądu krajowego powyżej pod *a, b, c, d, e, f* przytoczone, dosadnie przekonywujące, że byłoby to z niekorzyścią i stratą niemniej licznej ludności tych miejscowości, któreby do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Borysławiu utworzyć zamierzonego przydzielić wypadło, nie może podzielać zapatrywać Wydziału krajowego w sprawozdaniu wyrażonych i doradzać do tego, ażeby siedzibę c. k. Sądu powiatowego z Podbuża przeniesiono do Borysławia, a to tém mniej o ile według zdania komisji prawniczej, reprezentacya kraju do tego zdążać powinna, ażeby celem sprężystego i dokładnego wykonywania sprawiedliwości pozaprowadzano w kraju naszym jak najwięcej c. k. Sądów kolegialnych, a właśnie stosunki Drohobyczy są potemu, że to miasto jako miejscowość wskazują, w którejby w swoim czasie c. k. Sąd kolegialny zaprowadzić wypadło, a przezco także i interesom Borysławia stałoby się zadosyć.

Co do miejscowości Zdzianny czyli Zdiany, Świdnika, Łastówki, Łopuszny, Monasterza wielkiego, Łukawicy i Winnik, których wyłączenie z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Podbużu a przydzielenie do innych c. k. Sądów powiatowych i różnych powyżej wymienionych c. k. Starostw, Wydział krajowy doradza — to komisya prawnicza ze zdaniem Wydziału krajowego się zgadza, a to pomimo uwag c. k. Prezydum wyższego Sądu krajowego w odezwie z 8 czerwca 1880 do l. 13.795 poczynionych — albowiem uważa to za rzecz słuszną, ażeby w téj mierze uwzględnić przedewszystkiem życzenia dotyczących gmin i obszarów dworskich i nie obciążać takowych nad konieczność; wszakże one same najdokładniej ocenić mogą — co dla nich jest korzystniejszém i dogodniejszém. Ze względów na utratę czasu i wydatki jakie te gminy ponoszą, udając się bądź do c. k. Sądów, bądź do c. k. Starostw, bądź do Rad powiatowych w celu załatwienia swoich spraw, jak niemniej ze względu na wydatki, jakie ponosić muszą z powodu czynności komisyjnych w miejscu ich zamieszkania, na ich koszt bądź przez władze sądowe, bądź przez władze administracyjne przedsiębrać się mające i ponieważ niewątpliwą zdaje się być rzeczą, iż przy czynnościach c. k. Władz sądowych i administracyjnych, któreby w tych miejscowościach na koszt skarbu Państwa przedsiębrane być miały — wydatki także będą mniejsze, gdyż do takowych stosować należy te same względy, które nakłoniły wspomniane gminy i obszary dworskie do prośb o zmiany terytoryalne obecnie omawiane, okazują się żądania pomienionych gmin jak najzupełniej uzasadnione. Również zgadza się komisya prawnicza ze zdaniem Wydziału krajowego, że miejscowości Urosz i Podmanasterek należy pozostawić przy c. k. Starostwie w Drohobyczy i przy c. k. Sądzie powiatowym w Podbużu; albowiem nie tylko nie należy jeszcze więcej uszczuplać okręgu c. k. Sądu powiatowego w Podbużu, już zbytecznie uszczuplić się mającego, ale także geograficzne położenie tych miejscowości nie wymaga zmiany, której się te gminy domagają. Dlatego też komisya prawnicza stawia wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem

I. Oświadcza c. k. Rządowi w myśl § 2 ustawy państwowej z 11 czerwca 1868 Nr. 59 D. u. P. swoje zdanie:

- a) że nie należy przenosić siedziby c. k. Sądu powiatowego z Podbuża do Borysławia;
- b) że gminę Zdziannę czyli Zdianę należy wyłączyć z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Podbużu, tudzież c. k. Starostwa powiatowego w Drohobyczy a przydzielić do c. k. Sądu powiatowego w Starem mieście i do tamtejszego c. k. Starostwa powiatowego;
- c) że gminę Świdnik i miejscowość Łastówkę należy wyłączyć z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Podbużu i c. k. Starostwa powiatowego w Drohobyczy, a przydzielić takowe do okręgu c. k. Sądu powiatowego i c. k. Starostwa pow. w Turce;
- d) że miejscowości Łopuszna, Manasterzec wielki, Łukawica tudzież Winniki należy wyłączyć z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Podbużu i c. k. Starostwa powiatowego w Drohobyczy, a przydzielić je do okręgu c. k. miejsko-delegowanego Sądu powiatowego w Samborze i c. k. Starostwa powiatowego tamże;
- e) że miejscowości Uroż i Podmanasterek mają nadal pozostać w okręgu c. k. Starostwa powiatowego w Drohobyczy.

II. Że uchwałą pod I. załatwione zostały prośby wniesione 11 czerwca 1880 do l. 125 i 127 przez gminę wsi Borysławia, tudzież gminy i obszary dworskie Uroża i Podmanasterka wniesione.

Lwów dnia 21 czerwca 1880.

Przewodniczący:

B. Kowalski w. r.

Sprawozdawca:

Dr. Walery Waygart w. r.

